

**Արձանագրություն
Մտավոր խնդիրների գնահատման
15-18 տարեկան երեխաների համար**

Օրգանիզմի ֆունկցիաներ և մարմնի կառուցվածք

Օրգանիզմի ֆունկցիաներ		Որակիչ
b110	Գիտակցության ֆունկցիաներ Գիտակցության ակտիվության և զգոնության, գիտակցության աստիճանի, անընդհատության և որակի ֆունկցիաների /օրինակ՝ գիտակցության կորուստը, ստուպոր, էպիլեպտիկ նոպա, կոմա, վեգետատիվ վիճակները, դեղորայքի ազդեցությամբ փոփոխված գիտակցությունը, դելիրիումը և այլն/	
b114	Կողմնորոշման ֆունկցիաներ	
	Տեղանքի մեջ կողմնորոշման (օրինակ՝ գիտակցում է գտնվելու վայրը, անմիջական շրջակայքը, քաղաքը կամ երկիրը)	
	Անձի մեջ կողմնորոշման (օրինակ՝ գիտակցում է սեփական անձը, ճանաչում է իր անմիջական շրջապատի այլ անձանց)	
	Տարածության մեջ կողմնորոշման (օրինակ՝ ընկալում է սեփական մարմինն անմիջական ֆիզիկական տարածության հարաբերությամբ)	
b117	Ինտելեկտուալ ֆունկցիաներ Տարիքին համապատասխան գիտելիքի, իրազեկվածության և մտածելու կարողության	
b122	Ընդհանուր հոգեւոցիալական ֆունկցիա Սոցիալական փոխհարաբերություններ հաստատելու համար անհրաժեշտ անձնային և միջանձնային հմտությունների ձևավորում, օր.՝ մարդկանց հետ և սեփական եսի միջև փոխհարաբերությունների, կապվածության առնչվող դժվարություններ, շրջապատի հետ շփումից ակտիվ խուսափում:	
b126	Բնավորության ֆունկցիա	

	իրավիճակներին առանձնահատուկ ձևով արձագանքելու բնածին հակում, որով անհատը տարբերվում է մյուսներից, օր.՝ բայրացկամությունը, բարեխղճությունը, պատրաստակամությունը, հոգեկան և հուզական կայունությունը:	
b130	Էներգիայի և եռանդի ֆունկցիա Հաստատուն ձևով քայլեր ձեռնարկելու, կոնկրետ կարիքները բավարարելու և նպատակները իրականացնելու ֆունկցիաներ, օր.՝ առույգությունը, կենսունակությունը և այլն:	
b134	Քնելու ֆունկցիա Քնի տևողությունը, քնի անընդհատությունը, անքնությունը, գերքնությունը և այլն:	
b140	Ուշադրության ֆունկցիաներ Արտաքին ազդակների, երևույթների, խոսքի կամ հրահանգների նկատմամբ ուշադրության կենտրոնացման կայունության, շարժողականության, բաշխման /օրինակ ցրվածություն, գերակտիվություն, անտարբերություն և այլն/	
b144	Հիշողության ֆունկցիաներ Ինֆորմացիան ընկալելու, այն պահելու, ֆիքսելու և հետագայում վերարտադրելու ունակության / վերջին ժամանակների կամ անցյալի իրադարձությունները մտաբերելու կամ առօրյա իրադարձությունները՝ դեղորայք ընդունելը, ուտելը և այլն/	
b147	Հոգեշարժական ֆունկցիաներ Մարմնի մակարդակում շարժողական և հոգեբանական իրադարձությունները կառավարելու յուրահատուկ ֆունկցիաներ (օր.՝ ստերիոտիպային շարժումներ, կատատոնիա, նեգատիվիզմ, էխոպրաքսիա, էխոլալիա և այլն)	
b152	Հուզական և վարքային ֆունկցիաներ Հույզերի կարգավորման, աֆեկտի, տխրության, տագնապի, հուզական անկայունության, լարվածության, ատելության կարգավորման	
b156	Ընկալման ֆունկցիաներ	
	Տեսողական ընկալում՝	

	Առարկաների /իրերի ձևի, չափի, գույնի ընկալման /ներառյալ հոգեսենսոր խանգարումներ, տեսողական հալուցինացիաները, պատրանքները մետամորֆոպսիա, մակրոպսիա, միկրոպսիա և այլն /	
	Լսողական ազդակների՝ հնչյունների, ձայների, ձայնի աղբյուրի, ձայնի բարձրության ընկալման /ներառյալ լսողական հալուցինացիաները, պատրանքները/	
	Շոշափողական ընկալում՝ հարթ/անհարթ մակերեսը, տաքը/սառը, բութ/ծակող իրերը, ցուրտը/շոգը շոշափելով զգալու, ընկալելու /ներառյալ զգայական հալուցինացիաները, ֆանտոմային ցավերը, հիպեսթեզիա, հիպերսթեզիա, ագնոզիա և այլն/:	
b160	Մտածողության ֆունկցիաներ Մտածողության, մտքի տեմպի, ձևի, բովանդակության, մտածողության կառավարման (օրինակ՝ մտքի տեմպի դանդաղում, մտքի սայթաքում, մտքի կանգ, դատարկախոսություն, զառանցանքներ, սևեռուն մտքեր և այլն):	
b164	Բարձրագույն ճանաչողական ֆունկցիաներ Դատողություններ անելու և բազմաթիվ տարբերակներից նմանություններ և տարբերություններ գտնելու Իրադարձությունները ըստ ժամանակագրական հերթականության դասավորելու (օրինակ՝ հիշել թե որ դեպքն որից առաջ է տեղի ունեցել) Տեղեկատվությունը ընկալելու, վերլուծելու, տրամաբանելու, մտքում պահելու և փոխանցելու, խնդրի լուծումներ գտնելու	
b167	Լեզվի հոգեկան ֆունկցիաներ Բանավոր խոսքի և նշանախոսության ընկալում	
Մարմնի կառուցվածք		Որակիչ
S110:	Գլխուղեղի կառուցվածք	

(d) Գործունեություն և մասնակցություն

ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ		Կատարողականի որակիչ	Կարողության որակիչ
d1. ՍՈՎՈՐԵԼԸ ԵՎ ԳԻՏԵԼԻՔ ԿԻՐԱՌԵԼԸ			
d110	Դիտելը (նայելը) Տեսողական ազդակներն ընկալելու նպատակով տեսողության զգայարանը նպատակաուղղված /մտադրված կերպով օգտագործելը, ինչպես օրինակ՝ առարկային հետևելը, մարդկանց դիտելը, մարզական իրադարձություն, որևէ անձի կամ խաղացող երեխաներին նայելը:		
d115	Լսելը Լսողական զգայարանի միջոցով լսողական ազդակների գիտակցված ընկալում, օրինակ՝ մարդու ձայնը լսելը, երաժշտություն ունկնդրելը:		
d130	Ընդօրինակելը Նմանակելը կամ դիմախաղը որպես սովորելու հիմնական բաղադրիչ, ինչպես, օրինակ՝ ընդօրինակելը, դեմքի արտահայտությունը, ժեստը, ձայնը կամ այբուբենի տառերը կրկնօրինակելը		
d161	Ուշադրությունը պահպանելը Համապատասխան ժամանակահատվածում կոնկրետ գործողություններին կամ առաջադրանքներին ուղղված ուշադրությունը մտադրված պահպանելը		
d163	Մտածելը Մտքեր, գաղափարներ և պատկերներ ձևակերպելը (բառախաղ, մտագրոհ, խորհել)		
d166	Կարդալը Գրավոր նյութի (օրինակ՝ գրքերի, ցուցումների, թերթերի, սովորական տեքստով կամ Բրայլի		

ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ		Կատարողականի որակիչ	Կարողության որակիչ
	այբուբենով գրված) ընկալմանն ու մեկնաբանմանն առնչվող գործողություններ կատարելը՝ ընդհանուր գիտելիքներ կամ հատուկ տեղեկություններ ստանալու նպատակով:		
d170	<u>Գրելը</u> Նշանային համակարգ կամ լեզու գործածելը կամ գրի առնելը՝ տեղեկություն հաղորդելու նպատակով (ստեղնաշարով տպելը, Բրայլի այբուբենով գրելը), ինչպես օրինակ՝ իրադարձություններ կամ մտքեր գրի առնելը (ներառյալ ստեղնաշարով տպելը, Բրայլի այբուբենով գրելը)		
d172	<u>Հաշվելը/հաշվարկելը</u> Մաթեմատիկական սկզբունքների հիման վրա՝ բառերով ձևակերպված խնդիրների լուծման համար հաշվելը/հաշվարկներ կատարելը, արդյունքներն արտահայտելը կամ գրելը (ստեղնաշարով տպելը, Բրայլի այբուբենով գրելը), օրինակ՝ երեք թվի գումար հաշվարկելը:		
d175	<u>Խնդիրներ լուծելը</u> Հարցադրումների կամ իրավիճակների համար լուծումներ գտնելը՝ հարցերի էությունը որոշելու և վերլուծելու, տարբերակներ և լուծումներ կազմելու, լուծումների հնարավոր արդյունքները գնահատելու և ընտրված լուծումը կատարելու միջոցով		
d177	<u>Որոշումներ կայացնելը</u> <i>Ընտրություն կատարել մի շարք տարբերակներից, իրագործել ընտրված տարբերակը և գնահատել ընտրված տարբերակի արդյունքները, ինչպես օրինակ՝ որոշակի իր ընտրելը և գնելը, կամ մի շարք առաջադրանքների թվից որոշել կատարել անհրաժեշտ մեկ առաջադրանք և այն կատարել՝ բացառությամբ մտածելու (d163),</i>		

ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ		Կատարողականի որակիչ	Կարողության որակիչ
	<i>խնդիրներ լուծելու (d175):</i>		
d2. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔՆԵՐ ԵՎ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐ			
d220	Համալիր առաջադրանքներ կատարելը Հերթականությամբ կամ միաժամանակ պարզ կամ բարդ և համակարգված գործողություններ կատարելը, որպես համալիր, ինտեգրված և բաղադրյալ առաջադրանքների մասեր:		
d230	Առօրյա կյանքը կազմակերպելը Պարզ կամ բարդ համակարգված գործողություններ իրականացնելը, առօրյա կյանքը կամ պարտականությունների, օրվա ռեժիմը պլանավորելը, կառավարելն ու կատարելը, սեփական ժամանակը պլանավորելը և կառավարելը		
d240	Սթրեսը և այլ տեսակի հոգեբանական լարվածությունը կառավարելը Բարդ կամ պարզ գործողություններ կատարելիս հոգեբանական լարվածությունը կառավարելը և վերահսկելը, օրինակ՝ առաջադրանքը որոշակի ծամկետում ավարտելը կամ երեխաների մեծ խմբի մասին հոգ տանելը, նոր միջավայրում սթրեսը, ճգնաժամը կառավարելը:		
d250	Սեփական վարքագիծը կառավարելը Ըստ պահանջվող իրավիճակի սեփական վարքի և հոյզերի հետևողականորեն կառավարելը և դրսևորելը		
d3. ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ			
d325	Հաղորդակցվելիս գրավոր հաղորդագրություններ ընկալելը Գրավոր խոսքի (այդ թվում՝ Բրայլի այբուբենի) միջոցով փոխանցվող հաղորդագրությունների բառացի և ենթադրվող իմաստները ընկալելը:		

ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ		Կատարողականի որակիչ	Կարողության որակիչ
d330	Խոսելը Բառերի, արտահայտությունների կամ բանավոր խոսքի առավել երկար պարբերությունների արտաբերումը, ուղիղ և փոխաբերական իմաստներով պարզ և բարդ հաղորդագրություններ կազմելը		
d335	Ոչ վերբալ հաղորդագրություններ կազմելը Հաղորդագրություն փոխանցելու նպատակով ժեստեր, խորհրդանշաններ և նկարներ օգտագործելը, ինչպես օրինակ՝ գլուխը թափահարելն ի նշան անհամաձայնության կամ նկար կամ դիագրամ նկարելը		
d345	Գրավոր հաղորդագրություններ կազմելը Գրավոր խոսքի միջոցով փոխանցվող հաղորդագրությունների բառացի և ենթադրվող իմաստներն արտահայտելը:		
d350	Զրույցը Մտքերի և գաղափարների փոխանակում սկսելը, շարունակելը և ավարտելը՝ բանավոր, գրավոր խոսքի, ժեստերի լեզվի կամ լեզվական այլ միջոցների օգնությամբ, ծանոթ կամ անծանոթ մեկ կամ մի քանի անձանց հետ՝ ֆորմալ կամ ոչ ֆորմալ իրավիճակներում:		
d355	Քննարկումը Հարցի ուսումնասիրությունը կամ բանավեճը սկսելը, շարունակելը և ավարտելը, դրան ձև հաղորդելը և ավարտելը:		
d360	Հաղորդակցության սարքեր և մեթոդներ օգտագործելը Հաղորդակցության նպատակով սարքեր, մեթոդներ և այլ միջոցներ օգտագործելը, ինչպես օրինակ՝ ընկերոջը հեռախոսով		

ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ		Կատարողականի որակիչ	Կարողության որակիչ
	զանգահարելը՝ ներառյալ հեռահաղորդակցության սարքեր, տպագրական մեքենաներ և հաղորդակցության մեթոդներ օգտագործելը:		
d4. ՇԱՐԺՈՒՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ			
d450	Քայլելը Ուղիով կարճ տարածություններում՝ տանը, բակում, տեղաշարժվելը		
d470	Փոխադրամիջոցից օգտվելը Օգտվելը հանրային փոխադրամիջոցից՝ ավտոբուսից, միկրոավտոբուսից, տաքսուց կամ մասնավոր փոխադրամիջոցից՝ որպես ուղևոր:		
d475	Փոխադրամիջոց վարելը "Մարդու մկանային ուժով շարժման մեջ դրվող տրանսպորտային միջոց վարելը Մարդու մկանային ուժով շարժման մեջ դրվող այնպիսի փոխադրամիջոց վարելը, ինչպիսին է հեծանիվը, եռանիվ հեծանիվը կամ թիանավակը, ավտոմեքենան, մոտոցիկլետը, շարժիչանավակը կամ օդային փոխադրամիջոցը"		
ԻՆՔՆԱՍՊԱՍԱՐԿՈՒՄԸ			
d530.	Բնական կարիքները հոգալը Արտաթորանքը (միզարձակում և կղազատում) հեռացնելու պահանջն զգալը, իրականացնելը և դրանից հետո մարմինը մաքրելը		
d540	Հագնվելը Կոշիկներն ու հագուստը հագնելու և հանելու համաձայնեցված գործողություններ կատարելիս, կլիմայական և սոցիալական պայմաններին հետևելը		
d550	Ուտելը Սնունդն ստանալու կարիքը զգալը և ուտելուն ուղղված գործողություններ կատարելը, այն բերանին մոտեցնելը, կտրատելը և այլն:		

ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ		Կատարողականի որակիչ	Կարողության որակիչ
d560	Խմելը Խմելու կարիքն զգալը և ըմպելիքով տարրան վերցնելը, այն բերանին մոտեցնելը և խմելը; շշեր բացելը, ձողիկով խմելը կամ հոսող ջուր խմելը		
d570	Սեփական առողջությանը հետևելը Սեփական անձի առողջության մասին հոգալը, սննդակարգը և ֆիզիկական պատրաստվածության մակարդակը պահպանելը, առողջությանը հետևելը		
d6. ԿԵՆՑԱՂԸ			
d620	Ապրանքներ և ծառայություններ ձեռք բերելը Առօրյա կյանքի համար անհրաժեշտ բոլոր ապրանքները և ծառայություններն ընտրելը, ձեռք բերելը և դրանք փոխադրելը:		
d630	Կերակուրներ պատրաստելը Սեփական անձի կամ այլ անձանց համար պարզ կամ բաղադրյալ կերակուրներ պատրաստելը, ճաշացանկ կազմելը, ուտելու համար պիտանի սննդամթերք և ըմպելիք ընտրելը, ուտեստներ պատրաստելու համար բաղադրամասերը իրար միացնելը,		
d640	Տնային գործեր անելը Տանը մաքրություն անելը, հագուստներ լվանալը և չորացնելը, խոհանոցը և սպասքը մաքրելը, կենցաղային տեխնիկա օգտագործելը, աղբը թափելը		
d650	Կենցաղային իրերի մասին հոգ տանելը Կացարանի, կենցաղային իրերի, տեխնիկայի, փոխադրամիջոցի, բույսերի, կենդանիների մասին հոգ տանելը		

ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ		Կատարողականի որակիչ	Կարողության որակիչ
d7. ՄԻՋԱՆՁՆԱՅԻՆ ՇՓՈՒՄԸ ԵՎ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ			
d720	Բարդ միջանձնային փոխհարաբերություններ Այլ մարդկանց հետ շփումը պահպանելը և կառավարելը՝ տվյալ իրավիճակում և հասարակության համար ընդունելի եղանակով, ինչպես օրինակ՝ հույզերը և մղումները զսպելու, լեզվական և ֆիզիկական ագրեսիան կառավարելու, սոցիալական շփման մեջ ինքնուրույն գործելու, ինչպես նաև հասարակական կանոններին և պայմանականություններին համապատասխան գործելու միջոցով՝ սոցիալական կանոններին համապատասխան շփվելը և սոցիալական տարածություն պահպանելը:		
d730	Անծանոթների հետ հարաբերությունները Անծանոթների հետ կոնկրետ նպատակներով ժամանակավոր կապեր հաստատելը, ինչպես օրինակ՝ տեղեկատվություն ստանալու համար հարց տալիս, ուղղությունը հարցնելիս կամ գնում կատարելիս		
d740	<u>Ֆորմալ հարաբերություններ</u> Ֆորմալ միջավայրում ուսուցիչների, մասնագետների կամ ծառայություններ մատուցողների հետ կոնկրետ հարաբերություններ հաստատելը և պահպանելը		
d750	Ոչ ֆորմալ սոցիալական հարաբերությունները Այլ անձանց հետ հարաբերություններ հաստատելը, ինչպես օրինակ՝ նույն համայնքում կամ բնակության վայրում ապրող մարդկանց, կամ աշխատակիցների, ուսանողների, խաղընկերների կամ համանման աշխատանքային փորձ կամ մասնագիտություն ունեցող անձանց հետ հարաբերություններ		

ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ		Կատարողականի որակիչ	Կարողության որակիչ
	հաստատելը		
d760	Ընտանեկան հարաբերություններ Անմիջական ընտանիքի, մերձավոր ազգականների հետ ազգակցական հարաբերություններ հաստատելը և պահպանել		
d8. ԿՅԱՆՔԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌՆԵՐԸ			
d820	Դպրոցական կրթությունը Տարիքին համապատասխան ուսումնական հաստատություններում՝ դպրոցում ուսումնառության գործընթացին մասնակցելը		
d825	Նախնական մասնագիտական ուսուցումը Արհեստի , աշխատանքի կամ մասնագիտության հետ կապված զբաղվածության նախապատրաստվելու նպատակով մասնագիտական վերապատրաստման ծրագրի բոլոր գործընթացներում ներգրավվելը ուսումնական նյութը սովորելը		
d835	Դպրոցական կյանքը և դրա հետ կապված գործունեությունը Մասնակցությունը դպրոցական կրթությանը առնչվող կյանքի և գործունեության կրթական հաստատության հետ կապված այնպիսի միավորումների բոլոր ասպեկտներին, ինչպիսիք են ուսանողական խորհուրդը և ուսանողների ներկայացուցիչը:		
d860	Հիմնական տնտեսական գործարքներ Ցանկացած տեսակի պարզ տնտեսական գործարքին մասնակցելը, ինչպես օրինակ՝ սննդամթերք գնելու համար դրամ օգտագործելը կամ բարտերով (փոխանակմամբ) զբաղվելը, ապրանքներ կամ ծառայություններ փոխանակելը կամ դրամ տնտեսելը		

ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ		Կատարողականի որակիչ	Կարողության որակիչ
d9. ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ԿՅԱՆՔԸ			
d910	Համայնքային կյանքը Համայնքի սոցիալական կյանքում ներգրավվելը, ինչպես օրինակ տարբեր տիպի պաշտոնական և ոչ պաշտոնական արարողություններին մասնակցելը՝ համերգներ, միջոցառումներ, հարսանիքներ, հոգեհանգիստ, հավաքություններ այգիներում և փողոցներում, սրճարաններում և այլն		
d920	Հանգիստը և ժամանացը Ցանկացած տեսակի խաղային, ժամանցային միջոցառումներին մասնակցելը, սիրելի զբաղմունքով, հանգստով զբաղվելը		
ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԱՅԼ ԾԱԾԿԱԳՐԵՐ			

(e) ՄԻՋԱՎԱՅՐԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՆՆԵՐ

ՄԻՋԱՎԱՅՐԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՆՆԵՐ		Որակիչներ՝ Խոչընդոտ
e1. ԱՐՏԱԴՐԱՆՔ ԵՎ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐ		
e110	Անձնական սպառման ապրանքներ կամ նյութեր Ներքին ընդունման նպատակով սննդամթերքի, ըմպելիքի և դեղորայքի անհրաժեշտությունը	
e115	Առօրյա կյանքում անձնական օգտագործման արտադրանք և տեխնոլոգիաներ Առօրյա կյանքում անհրաժեշտ իրերի/պարագաների, ինչպես օրինակ՝ համապատասխան հագուստ, հարմարեցված կահույք, կենցաղային սարքերի, ընդհանուր նշանակության օժանդակ արտադրանքների անհրաժեշտությունը	
e120	Շենքային պայմաններում և դրսում անձի շարժունակության ու փոխադրման համար նախատեսված արտադրանք և տեխնոլոգիաներ՝	

ՄԻՋԱՎԱՅՐԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՆՆԵՐ		Որակիչներ՝ Խոչընդոտ
	ներս և դուրս անելու համար անձի փոխադրման, շարժունակության համար անհրաժեշտ հատուկ միջոցների/պարագաների անհրաժեշտությունը	
e125	Հաղորդակցության համար նախատեսված արտադրանք և տեխնոլոգիաներ Տեղեկատվություն ուղարկելու և ստանալու սարքերի ու տեխնոլոգիաների՝ լսողական, ձայնաստեղծ, հեռախոսային սարքերի, ավտոմատացված սարքերի անհրաժեշտությունը	
e130	Կրթության համար օգտագործվող արտադրանքը և տեխնոլոգիաները Գիտելիքներ, փորձ կամ հմտություններ ձեռք բերելու համար օգտագործվող սարքավորումներ, արտադրատեսակներ, գործընթացներ, մեթոդներ և տեխնոլոգիաներ, այդ թվում՝ հարմարեցված կամ հատուկ նշանակության՝ ներառյալ կրթության համար նախատեսված՝ ընդհանուր նշանակության և օժանդակ արտադրանքը և տեխնոլոգիաները	
e140	Ապրանքներ և տեխնոլոգիաներ արվեստով, ստեղծագործական գործունեությամբ կամ սպորտով զբաղվելու համար Մշակույթին, հանգստի ու ժամանցային և սպորտային գործունեություն իրականացնելու և այդ գործունեությունը բարելավելու համար օգտագործվող սարքավորումները, արտադրանքը և տեխնոլոգիաները, այդ թվում՝ հարմարեցված կամ հատուկ նշանակության	
e2. ՇՐՋԱԿԱ ԲՆԱԿԱՆ ՄԻՋԱՎԱՅՐԸ ԵՎ ԴՐԱ ՎՐԱ ՄԱՐԴԱԾԻՆ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ		
e240	Լույսը Էլեկտրամագնիսական ճառագայթում, որի շնորհիվ առարկաները տեսանելի են դառնում՝ արևի լույսի կամ արհեստական լուսավորության (օրինակ՝ մոմեր, նավթի կամ պարաֆինի լամպեր, խարույկներ և էլեկտրականություն) միջոցով, և որը կարող է աշխարհի մասին օգտակար կամ շփոթեցնող տեղեկատվություն հաղորդել՝ ներառյալ լուսավորվածությունը. լույսի որակը. գույների հակադրությունները	
e250	Ձայնը Երևույթ, որը լսվում է կամ կարող է լսվել, ինչպես օրինակ՝ շրխկոցը, զանգը, երգը, շվոցը, ճիչը՝ ներառյալ ձայնի ուժգնությունը, ձայնի	

ՄԻՋԱՎԱՅՐԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՆՆԵՐ		Որակիչներ՝ Խոչընդոտ
	որակը, որը ազդում է անձի գործունեության վրա	
e3. ԱՁԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ		
e310	Անմիջական ընտանիքի անդամներ Անմիջական ընտանիքի անդամների կողմից ֆիզիկական օգնություն և հոգեբանական աջակցության առկայությունը կամ բացակայությունը	
e320	Ընկերներ Անձիք, որոնց հետ գոյություն ունեն մոտիկ և շարունակական հարաբերություններ, որոնց բնորոշ է վստահությունը և փոխադարձ օժանդակությունը	
e340	Անձնական խնամքի ծառայություններ մատուցող անձինք և անձնական օգնականներ Անձնական խնամք տրամադրողների, անձնական օգնականների (բացառությամբ ընտանիքի անդամների) հետ ունեցած փոխհարաբերությունները	
e345	Անձանոթներ Անձինք, որոնք անձանոթ են կամ կապ չունեն անհատի հետ, կամ անձինք, որոնք դեռ հարաբերություն կամ կապ չեն հաստատել նրա հետ՝ ներառյալ այն անձանց, որոնց անհատը չի ճանաչում, բայց որոնք իր հետ միասին գտնվում են միևնույն միջավայրում, ինչպես, օրինակ՝ փոխարինող ուսուցիչները, աշխատակիցները կամ խնամքի ծառայություններ մատուցող անձինք:	
e355	Առողջապահության ոլորտի մասնագետներ օր՝ բժիշկների, բուժքույրերի, հոգեթերապևտների, լոգոպեդների, սուրդոլոգների, վնասվածքաբան-օրթոպեդների, բուժ-սոցիալական ծառայության աշխատողների աջակցությունը և հարաբերությունները	
e4. ՎԵՐԱԲԵՐՄՈՒՆՔ		
e410	Անմիջական ընտանիքի անդամների վերաբերմունքը Անմիջական ընտանիքի անդամների ընդհանուր կամ որևէ հարցի շուրջ հստակ կարծիքը և համոզմունքը՝ անձի կամ սոցիալական, տնտեսական և այլ հարցերի շուրջ, որոնք ազդում են անձի վարքագծի և գործողությունների վրա:	

ՄԻՋԱՎԱՅՐԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՆՆԵՐ		Որակիչներ՝ Խոչընդոտ
e420	Ընկերների անձնական վերաբերմունքը, որն ազդում են անձի վարքագծի և գործողությունների վրա:	
e440	Անձնական խնամք տրամադրողների և անձնական օգնականների վերաբերմունքը՝ անձնական խնամքի ծառայություն մատուցող անձանց և անձնական օգնականների ընդհանուր կամ որևէ հարցի շուրջ կոնկրետ կարծիքը և համոզմունքը անձի կամ այլ հարցերի մասին, որոնք ազդում են վարքագծի և գործողությունների վրա:	
e450	Առողջապահության ոլորտի մասնագետների անձնական վերաբերմունքը Առողջապահության ոլորտի մասնագետների վերաբերմունքը, կոնկրետ կարծիքը, համոզմունքը ընդհանուր կամ որևէ հարցի մասին, որոնք ազդում են անձի վարքագծի կամ գործողությունների վրա	
e460	Հասարակության վերաբերմունքը հասարակության, սոցիալական խմբի անձանց ընդհանուր կամ որևէ հարցի շուրջ կոնկրետ վերաբերմունքը, որոնք ազդում են խմբի կամ անձի վարքագծի կամ գործողությունների վրա	
e5. ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ, ՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ		
e540	Տրանսպորտային ծառայություններ, համակարգեր տրանսպորտային ծառայության կամ միջոցի առկայությունը և մատչելիությունը	
e570	Սոցիալական ապահովության ծառայություններ, համակարգեր՝ պետական աջակցության և սոցիալական ապահովության ծառայությունների առկայությունը և մատչելիությունը, որոնց նպատակն է աջակցություն ապահովել /նպաստ, և այլն/	
e580	Առողջապահական ծառայություններ Առողջապահական ծառայությունների, համակարգերի առողջական խնդիրների կանխարգելման, բուժման, վերականգնողական բուժման և առողջ ապրելակերպի խթանման համար առկա ծառայությունների առկայությունը և մատչելիությունը	
e585	Կրթության և վերապատրաստման ծառայություններ, համակարգեր Կրթության, հմտությունների ձեռք բերման, պահպանման և կատարելագործման հետ կապված ծառայությունների մատչելիությունը	

ՄԻՋԱՎԱՅՐԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՆՆԵՐ		Որակիչներ՝ Խոչընդոտ
e590	Աշխատանքի և զբաղվածության ծառայությունները, համակարգերը և այդ ոլորտի քաղաքականությունը՝ ծառայություններ, համակարգեր և քաղականություն որոնք վերաբերվում են գործազուրկ, այլ աշխատանք փնտրող անձանց համար աշխատանք գտնելուն և/կամ արդեն աշխատող անձանց օժանդակելուն:	
Միջավայրային գործոններ այլ ծածկագրեր		